

De haven gaat op de milieutoer

Amsterdam wil over tien jaar de duurzaamste haven in Europa zijn. Door zelf windmolens neer te zetten, maar ook door havenbedrijven duurzamer te maken.

HERMAN STIL

Er liggen enorme bergen gitzwarte kool met daaroverheen een witte laag die moet voorkomen dat het kolengruis gaat stuiven. Met een overslag van veertien miljoen ton kolen per jaar is Amsterdam een van de grootste kolenhavens van Noordwest-Europa. Daarnaast is Amsterdam toonaangevend in de overslag van benzine en diesel.

Het lijkt ver verwijderd van de milieuvriendelijke ambities van beheerder Haven Amsterdam, die wil dat de haven over tien jaar tot de duurzaamste van Europa behoort.

Nu zijn de kolenbergen en benzinetanks voor iedereen zichtbaar. Maar minder in het blikveld wordt achter de schermen wel degelijk gewerkt aan een duurzamer haven. Zo ontwikkelt het overslagbedrijf van Cargill, een van de grootste handelsbedrijven voor granen, soja en andere voedingsmiddelen ter wereld, met de haven van Amsterdam een technologie voor schone verbranding van plantaardig afval. Dat afval ontstaat bij de productie van eerder genoemde voedingsmiddelen en bestaat voor het overgrote deel uit de oneetbare delen van al die planten: biomassa.

Sinds augustus vorig jaar heeft het bedrijf een proefinstallatie in gebruik, waar dagelijks ruim dertien ton afval wordt omgezet in 67 ton

stoom. Die kan weer worden gebruikt voor verwarming of het opwekken van stroom.

Het bedrijf probeert nu de verbranding zo efficiënt te maken dat er geen restafval of schadelijke uitstoot meer is. Als de proef slaagt, wil het bedrijf de technologie op veel grotere schaal inzetten, niet alleen in Amsterdam, maar in al zijn vestigingen in de wereld.

Milieuvoordeel zit ook in op het oog minder vooruitstrevende plannen. Zo gaat een van de grootste cacao-bedrijven in de haven, Handelsveem Cacao Amsterdam, een overslagterminal bouwen voor spoorvervoer. Nu nog worden cacao-bonen per vrachtwagen gekoeld vervoerd naar het dichtstbijzijnde spooreplacement. Een eigen ca-

De windmolens produceren meer stroom dan heel Amsterdam-West verbruikt

cooperron scheelt jaarlijks twaalfhonderd vrachtwagenritten.

Vergelijkbaar is de plantenshuttle, een binnenvaartlijn voor het vervoer van bloemen en planten uit Flevoland die vanaf deze maand via de havens van Kampen en Amsterdam naar de Aalsmeerse bloemenveiling voert. Alhoewel het vervoer

Olietanks, steenkoolbergen en windmolens aan de Australiëhaven. FOTO HH

tussen Amsterdam en Aalsmeer nog over de weg gaat, levert de binnenvaartpendel behoorlijke milieuwinst op. Bovendien hoeven de plantentrucks nu niet meer op de snelweg in de file te staan.

Dat milieuwinst in kleine dingen kan zitten, probeert Maja Stuwaards, een bedrijf dat schepen laadt

lading op te hijsen, waardoor minder diesel wordt gebruikt.

Amsterdam krijgt ook een fabriek waar op milieuvriendelijke wijze talkpoeder wordt gemaakt. Niet voor persoonlijke hygiëne, maar voor de papierindustrie en plasticfabrikanten, die grote hoeveelheden talkpoeder nodig hebben bij hun productie. Mondo Minerals werkt nu aan een fabriek waarin de productie van het poeder nog maar een kwart van de stroom van het huidige productieproces nodig heeft.

De nieuwe technologie die Mondo Minerals toepast, is bovendien efficiënter. Per jaar kan met eenzelfde hoeveelheid grondstoffen 130.000 ton talkpoeder worden gemaakt, tegen tachtigduizend ton met de oude techniek.

Het havengebied blijkt ook een prima locatie te zijn voor de productie van groene energie. Naast de Af-

val Energie Centrale staan, verspreid door het hele havengebied, al jaren de enige megawindmolens die de stad telt. De Amsterdamse haven levert hiermee inmiddels meer stroom dan alle veertigduizend bewoners en bedrijven van Amsterdam-West jaarlijks verbruiken: 125 miljoen kilowattuur.

De oudste molens in de haven, nu tien jaar oud, hebben nog een capaciteit die gemeten wordt in kilowatt: 660 kilowatt per molen. Moderne, iets grotere molens – in plaats van de huidige 65, tachtig meter hoog – hebben inmiddels een capaciteit van drie megawatt.

Aan de Australiëhaven zijn al vijf oude molens vervangen door nieuwe exemplaren die vijf maal zo veel stroom produceren. Ook de molens die langs de spoorlijn naar Zaandam staan, worden vervangen door moderne grote molens. Omdat ze minder dicht bij elkaar geplaatst kunnen worden, is er plek voor vijftien exemplaren. Maar die leveren wel ruim drie keer zoveel stroom.

Havenbedrijven doen – bescheiden – mee. Op de terreinen van BP staan sinds drie jaar drie molens, tezamen goed voor negen megawatt. Welstandsnormen voorkwamen dat er elf molens bij BP werden gebouwd, goed voor 33 megawatt.

De opgewekte stroom wordt direct aan het elektriciteitsnet geleverd. Het havenbedrijf heeft wel gekeken of de elektriciteit direct gebruikt kon worden in het havengebied, maar dat blijkt tot nu toe te ingewikkeld.

Haven Amsterdam – en de gemeente Amsterdam – hebben wel een bulkcontract voor de afname van groene stroom.

Mystery Land: biohapjes verdrijven patat

MARIANNE LAMERS

Duurzaamheid is misschien niet het eerste woord dat bij je opkomt als je denkt aan Mystery Land. Bij het oudste dancefestival in Nederland, dat dit jaar voor de zeventiende keer wordt gehouden, schieten toch eerder beelden door het hoofd van deinende mensenmassa's die onder het genot van een drankje en pompende beats helemaal uit hun dak gaan.

Toch is duurzaamheid een begrip waar organisator ID&T dit jaar hoog op inzet. In de meerjarenovereenkomst (tot 2014, met een verlengingsmogelijkheid tot 2020) die het evenementenbureau in maart afsloot met het Recreatieschap Spaarnwoude en de gemeente Haarlemmermeer, worden verschillende speerpunten genoemd.

Op het voormalige Floriadeterrein waar het festival sinds 2003 wordt gehouden, zal de komende jaren hard worden gewerkt aan CO₂-reductie, komt een betere afvalzorg door meer (gescheiden) afvalpunten, een milieubewuste inkoop en vervoer en een duurzame catering en merchandise.

Die laatste punten waren al langer belangrijk voor het bedrijf, vertelt Carlijn Wiebenga van ID&T: "We zijn al een jaar bezig met het verduurzamen van de eigen producties, nu willen we dat ook samen met de bezoekers doen."

Wat dat inhoudt? "De samenwerking met organisaties als Oxfam Novib en Globalicious wordt uitge-

breid en er komen dit jaar nog meer biologische hapjes. 's Ochtends is er een fairtrade-ontbijt waarin ook aandacht wordt besteed aan de millenniumdoelen."

Ook op het vervoer wordt veel nadruk gelegd: "We stimuleren bezoekers met het openbaar vervoer te komen en gaan een online carpoolstelsel aanbieden op onze website. Ook is daar een fietsroute te zien. En wie op de fiets komt, wordt bij aankomst beloond met een drankje."

En dan is er nog de installatiekunst: "Er staan interactieve prullenbakken die tegen je praten als je er iets ingooit. Een soort hollebolle

'Misschien ga ik dit jaar op het festival wel een duurzaam dansje doen'

Gijs, alleen dan *festival-style*."

Ook is het de bedoeling dat dranktraytjes van teksten worden voorzien als 'Gooi mij niet op de grond'.

Het is volgens de organisatoren hard nodig dat jongeren zich meer van het milieu bewust zijn. "Duurzaamheid is een veelbesproken begrip in de media, maar dat zijn niet per se de media waar jongeren mee in aanraking komen. Door ze bijvoorbeeld te laten zien dat er ook biologische hapjes zijn in plaats van alleen maar patat, hoop je dat die jongeren er zelf mee aan de slag gaan."

Of ze die bewustwording het eerste jaar al voor elkaar krijgen, betwijfelt ze, maar er wordt in elk geval een begin gemaakt. "We zullen heus niet alles meteen goed doen, maar het streven is er."

ID&T, het Recreatieschap Spaarnwoude en de gemeente Haarlemmermeer hoefden niet lang te spreken over de milieudoelstellingen in de meerjarenovereenkomst. Arthur van Dijk, wethouder citymarketing van de gemeente Haarlemmermeer, is er zeer over te spreken dat duurzaamheid zo'n groot gewicht heeft in de overeenkomst. "Een deel van het Floriadeterrein is natuurgebied. Extra aandacht voor de zorg voor het terrein is er altijd al geweest. Daar wordt nu nog eens extra op geteld."

Maar hij beseft ook wel dat je niet alle schade kunt voorkomen. "Het terrein heeft natuurlijk altijd wel een beetje te lijden van het festival. Maar uiteindelijk wordt het gebied er niet slechter van."

Duurzaamheid gaat in de ogen van de gemeente Haarlemmermeer 'niet alleen maar over duurzame energie of composteerbare beker-tjes'. "Dat is natuurlijk fantastisch, maar wij vinden het ook belangrijk dat het een veilige omgeving is en een plek waar je graag wilt vertoeven, dat er gras is waar je op kunt zitten, dat het terrein goed verzorgd is."

Van Dijk gaat eind augustus zelf ook zeker even kijken. "Vorig jaar heb ik een duurzaam patatje gegeten, wie weet dat ik dit jaar wel een duurzaam dansje ga doen."

Mystery Land 2009, met het fairtrade-ontbijt.